

Návrh

Na schválenie vyhlásenia Slovenskej republiky, ktorým sa považuje za viazanú článkom 15 ods. 3 Európskej sociálnej charty (revidovanej) Rady Európy z roku 1996

3. mája 1996 bola v Štrasburgu otvorená na podpis Európska sociálna charta (revidovaná). Rady Európy z roku 1996 (ďalej len „charta“) Za Slovenskú republiku bola charta podpísaná 18. novembra 1999. Národná rada Slovenskej republiky s chartou vyslovila súhlas uznesením č. 1321 zo 17. februára 2009 a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá má prednosť pred zákonmi. Prezident Slovenskej republiky chartu ratifikoval 20. marca 2009. Ratifikačná listina bola uložená 23. apríla 2009 u generálneho tajomníka Rady Európy, depozitára charty.

Slovenská republika pri uložení ratifikačnej listiny uplatnila vyhlásenie (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 273/2009 Z.z.) kde v Časti B., v súlade s článkom A odsekom 1 písm. c), článkom A odsekom 2 a článkom B charty sa Slovenská republika považuje za viazanú len odsekmi 1 a 2 článku 15 charty a nie jej odsekom 3 článku 15.

V súlade s článkom A odsekom 3 charty a v súlade s článkom A odsekom 1 písm. c), článkom A odsekom 2 a článkom B charty sa navrhuje prijať vyhlásenie, ktorým sa Slovenská republika považuje za viazanú aj odsekom 3 článku 15 charty.

Článok 15 charty znie: (Právo osôb so zdravotným postihnutím na nezávislosť, na sociálnu integráciu a na účasť na živote spoločnosti)

S cieľom zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím, bez ohľadu na vek, na povahu a pôvod ich zdravotného postihnutia, účinný výkon práva na nezávislosť, sociálnu integráciu a na účasť na živote spoločnosti sa zmluvné strany zaväzujú predovšetkým:

1. prijať potrebné opatrenia na poskytovanie poradenstva, výchovy a odborného vzdelávania a prípravy osobám so zdravotným postihnutím v rámci všeobecného systému všade, kde je to možné alebo, ak to nie je možné, prostredníctvom špecializovaných verejných alebo súkromných orgánov,

2. podporiť ich prístup k zamestnaniu každým opatrením, ktoré smeruje k nabádaniu zamestnávateľov najat' a udržať v zamestnaní osoby so zdravotným postihnutím v obvyklom pracovnom prostredí, a prispôbiť pracovné podmienky potrebám osôb so zdravotným postihnutím alebo, ak to nie je možné z dôvodu ich zdravotného postihnutia, usilovať sa o to úpravou alebo vytvorením chránených zamestnaní podľa stupňa zdravotného postihnutia. V určitých prípadoch také opatrenia môžu vyžadovať, požiadať o pomoc špecializované umiestňovacie a podporné služby,

3. podporovať ich plnú sociálnu integráciu a účasť na živote spoločnosti, najmä prostredníctvom opatrení zahŕňajúcich technickú pomoc, zameranú na prekonanie komunikačných prekážok a prekážok mobility a ktoré im umožnia prístup k doprave, bývaniu, kultúrnym činnostiam a vo chvíľach vyplnenia voľného času.“

V čase procesu ratifikácie charty bola spracovaná právna analýza ratifikovateľnosti charty (materiál na rokovanie vlády, Schôdza vlády č. 124/2008 z dňa 26. 11. 2008, príloha 1), s týmto záverom k článku 15.3:

„Záver: Článok 15 odsek 3 charty nie je zatiaľ ratifikovateľným Slovenskou republikou, pretože požiadavky, ktoré vyžaduje tento odsek sa nedajú v plnom rozsahu zabezpečiť, splniť a dodržať v podmienkach Slovenskej republiky, nakoľko aplikácia tohto odseku si vyžaduje zabezpečiť značné finančné prostriedky, či už zo štátneho rozpočtu alebo z iných zdrojov pre zdravotne postihnuté osoby na prekonanie komunikačných prekážok a prekážok mobility, ktoré im umožnia prístup k doprave, bývaniu, kultúrnym činnostiam a vo chvíľach vyplnenia voľného času.“

Tento záver už v čase jeho spracovania nezodpovedal aktuálnemu právnemu stavu z týchto dôvodov:

V článku 15.3 „S cieľom zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím, bez ohľadu na vek, na povahu a pôvod ich zdravotného postihnutia, účinný výkon práva na nezávislosť, sociálnu integráciu a na účasť na živote spoločnosti sa zmluvné strany zaväzujú predovšetkým:“ „3. podporovať ich plnú sociálnu integráciu a účasť na živote spoločnosti, najmä prostredníctvom opatrení zahŕňajúcich technickú pomoc, zameranú na prekonanie komunikačných prekážok a prekážok mobility a ktoré im umožnia prístup k doprave, bývaniu, kultúrnym činnostiam a vo chvíľach vyplnenia voľného času.“ Z tohto textu je zrejmé, že záväzok predstavuje postupné prijímanie opatrení, nie okamžité prijatie všetkých opatrení, ktoré definitívne a trvale zabezpečia „prekonanie komunikačných prekážok a prekážok mobility a ktoré im umožnia prístup k doprave, bývaniu, kultúrnym činnostiam a vo chvíľach vyplnenia voľného času“ vrátane takých, ktoré ešte neexistujú, ale môžu v budúcnosti vzniknúť.

V samotnej analýze je uvedený celý rad existujúcich opatrení zabezpečujúcich postupné dosahovanie cieľa článku 15.3 ako sú:

- zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku
- vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie
- zákon č. 607/2003 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania
- nariadenie vlády SR č. 432/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o druhoch a výškach poskytovaných podpôr na jednotlivé účely z prostriedkov Štátneho fondu rozvoja bývania.

- zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)
- zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- zákon č. 149/1995 Z. z. o posunkovej reči nepočujúcich osôb
- zákon č. 220/2007 Z. z. o digitálnom vysielaní programových služieb a poskytovaní iných obsahových služieb prostredníctvom digitálneho prenosu
- zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách
- Výnos Ministerstva financií SR z 8. 9. 2008 č. MF/013261/2008-132 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy (oznámenie č. 358/2008 Z. z.),
- Výnos Úradu pre reguláciu železničnej dopravy č. 654/2005 Z. z. z 19. decembra 2005, ktorým sa ustanovuje rozsah regulácie cien v železničnej doprave v znení výnosu č. 73/2007 Z. z.,
- Nariadenie európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2006 z 5. júla 2006 o právach zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou v leteckej doprave.

V právnej analýze neboli uvedené viaceré predpisy a po ratifikácii charty boli novelizované a prijaté ďalšie nové predpisy, ktoré ďalej prispievajú k napĺňaniu cieľov článku 15.3 charty ako sú napr.

- Zákon 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám
- Zákon 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon)
- Zákon 140/1998 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach
- Zákon 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia
- Výnos ministerstva financií 312/2010 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy
- Nariadenie ES 1371/2007 o právach a povinnostiach cestujúcich v železničnej preprave.
- Nariadenie ES 181/2011 o právach a povinnostiach cestujúcich v autobusovej a autokarovej preprave

V čase ratifikácie charty sa Slovenská republika už prihlásila k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím schválenému Valným zhromaždením OSN 13. Decembra 2006 jeho podpisom prezidentom republiky 26. septembra 2007 s ktorého ratifikáciou následne súhlasila Národná rada SR 9. marca 2010 a pre Slovenskú republiku nadobudol účinnosť 25. júna 2010 (317/2010 Z.z.). Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím má prednosť pred právom Slovenskej republiky a jeho ustanovenia, ku ktorých plneniu sa zaviazala Slovenská republika jeho ratifikáciou, plne pokrývajú ustanovenie článku 15.3 charty a teda *de facto* sa Slovenská republika považuje za viazanú článkom 15.3. charty. Konkrétne, okrem iných ustanovení, v článku 9 „Prístupnosť“ dohovoru sa uvádza: „S cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na

všetkých aspektoch života, zmluvné strany prijímú príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím, na rovnakom základe s ostatnými, prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii, vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach.“

Z vyššie uvedených dôvodov je zrejmé, že neexistujú prekážky proti vyhláseniu Slovenskej republiky, že sa považuje za viazanú článkom 15.3 európskej sociálnej charty (revidovanej) Rady Európy z roku 1996 a že táto viazanosť je *de facto* už plne podporená ratifikáciou dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím.